

culpa et gratia. Contra hoc est. privatio et habitus deus sui susceptible sunt immediata. sicut affirmatio et negatio ergo impossibile est privare unum quoniam ponat reliquum. Item si circumcisio delet culpam et gratia delet. aut ergo circumcisio delet gratiam aut e converso. aut utrumque simul. sed contra stat quod non utrumque simul. quia cum non sunt idem in substantia. non debent eadem operationem immediatam. Item non gratia per circumcisio nem. quia si non esset circumcisio. gratia per se sufficienter delet culpam tanquam immediata causa. sed circumcisio delet per gratiam. quod prius ordinatur circumcisio ad gratiam quam ad culpam deletam.

93 **Q**uestio dicitur quod circa hoc diversimode senserunt. Quorundam enim positio fuit quod originale vitium est culpa et concupiscentia cum debito non concupiscentia. et ideo est culpa. quia concupiscentia. hec enim est in iustificatis. sed ideo. quia est cum debito non concupiscentia. cum ergo deletur culpa originalis quod deletur quantum ad reatum. et remanet quantum ad actum. dicitur quod soluit debitum. id est non imputatur. et tunc remanet concupiscentia actu peccati. Ergo est quod dicitur originale delictum. id est debitum concupiscentia non imputatur. et hoc quod sine alio gratie collatione fieri potest. et sic in circumcisio. Sed hec responsio non potest stare dupliciter. Una quidem. quia si deus non imputat hoc debitum quantum ad peccatum sed prius impurabat. aut si aliquid innovatio facta est circa animam. aut mutatio facta circa deum. Non mutatio circa deum. ergo innovatio circa animam. ergo aut aliquid est ab ea ablatum. aut positum. Si ablatum. aut bonum aut malum. Non bonum quam malum. Non malum peccatum. sed culpe. ergo culpa est privatio que non auferat nisi aliquid ibi ponatur. sed necesse est aliquid poni. Sed nihil ponitur in anima quod expellat culpam nisi gratia. Alia ratio est. quia si debitum tamen non imputaretur. et gratia non daretur. cum nullus possit videre deum quoniam habuerit gratiam. tunc si iustus ab originali peccato mundatus per circumcisio nem. si mortuus cum non habuit gratiam. non videbit deum. ergo eadem pena habebit ac si haberet originale. Alia positio magis ultra processit et dicitur quod in circumcisio ne datur gratia et deletur culpa. sed culpa non deletur vitium circumcisio nis. gratia non datur vitium eius sed ex liberalitate dei. qua non delet culpam quoniam decorat animam et gratiam sibi faciat. quibus possit aliter facere. quod secundum naturam medium est inter culpam et gratiam. sed ipsa in nocentia. et delere culpam. hoc est reddere innocentiam. sed deus nunquam reddit innocentiam. quin superaddat gratiam. Et per hoc respondent ad obiecta de contrarietate et de habitu et de privatione. quia gratia non est directe et immediate habitus oppositus culpe. sed innocentia. Ad hanc innocentiam finis est privatio culpe ordinatur circumcisio disponens ex parte suscipientis. sed gratia ex parte agentis. Sed hec positio non potest stare dupliciter ratione. Prima quidem. quia si innocentia esset medium finis naturam inter culpam et gratiam. prius naturaliter restitueretur innocentia et expelleretur culpa quam in funderetur gratia. Sed hoc est manifeste falsum quia tunc gratia non deleter culpam. Si enim deleter

prius innocentia quam culpa deleteretur. Alia ratio est. quia et si deus posset delere culpam sine gratia. non tamen decrevit delere nisi per gratiam. ergo si daret virtutes sacramento consonantem suo decreto. non daret virtutes ad culpam delendam nisi disposito ad gratiam. Tercia positio est. quod in circumcisio ne deletur culpa. et conferebatur gratia et ad utrumque ordinabatur circumcisio. Sed gratia quosdam effectus habet privationis. quosdam positivos. et circumcisio non ordinabatur primo et per se nisi quantum ad effectus privationis. et ideo solum significat ablationem. Sed quia effectus privationis non sunt sine positivos. et consequenti erant ibi effectus positivi. et quia ex consequenti. non oportebat eos significari. Exemplum autem manifestum est in conversione panis in corpus christi. in quo est consequenter et sanguis. sed tamen significatur ibi. Effectus autem gratie positivi sunt. sicut habitare se ad bona opera. privationis sicut removere culpam. Sed ista positio non potest stare dupliciter ratione. Prima quidem. quia si vitium circumcisio nis ponitur gratia in anima et potentia. quod delet culpam quoniam in his est. cum ponitur gratiam in anima non sit aliud quam gratificari. et in potentia quam potentia habitare. ergo non separantur. nec finis nec finis intellectum. ergo impossibile est ponere deum vel intelligere quod circumcisio habeat vitium ad unum quoniam etiam habeat ad reliquum. Alia ratio est. quia effectus positivi aliqui finis rem idem sunt cum privationis. quod sicut lumen materiale non est delectat tenebras nisi illuminando aera. sic nec lumen gratie tenebras peccati. Quarta positio fuit quod in circumcisio ne datur gratia. sed tamen parva respectu eius quod datur in baptismo. Et ratio huiusmodi in sequenti dicitur. cum de precepto sacramentorum disputabitur. Et quod gratia quantum ad plenam effectum habet ad delendum omnem culpam mortalem. sed semper plenam ad habitum tantum potentiam a se et ad perficiendum. id est circumcisio ordinatur ad effectum ablationis culpe. non quod ipsam solum habere. sed quod solam deest completam. Et quod sacramentum non officio significat quod facit. sed quod plenam et perfectum facit. id est in circumcisio ne solum est signum ablationis principalis. Et per hoc patet antea et obiecta. quod nec gloriose. nec ingratum voluerunt negare quod nullo modo daretur gratia habitus. sed quod parva habitus. et ita parva reprensio concupiscentiam. ita quod solum merebat dici delentia culpe non habitus tantum potentia. Ad illud quod obiicitur de significatione patet ratio et istud deest signum signare. quod plene et perfecte facit. non officio quod facit ex parte sive imperfecte. Ad illud quod obiicitur de subtractione gratias non quod perimat datam. sed quod ultra non apponit. Sed hoc per culpam perimit datam. et ita non convenit in effectu deest culpa. Ad ultimum dicitur quod illud nihil valet. quod sicut sol deest datam. ita sol deest deest oppositum. Cuius est. xliij. Ego sum qui deo iniquitates. Preterea si illa positio esset vera. nunquam agens gratia re aliquid abijceret.

Dist. ij. de sacramentis in speciali.

Item ad sacramenta nove legis accedam. Hec est secunda pars in qua magister agit de sacramentis in speciali. Et habet hec pars duas partes. In prima determinat quosdam preambula. In secunda autem determinat de unoquoque per se. infra. dist. iij. Post hec videndum est quid sit baptismus. Prima pars habet duas partes. In prima parte determinat preambula ad omnia sacramenta. id est tempus institutionis et numerus. In secunda vero determinat preambulum specialiter ad baptismum

ibi. Nunc vero de baptismi sacramento videamus. Prima iterum pars habet duas. In prima determinat numerum. In secunda vero institutionis tempus. ibi. Si vero queritur quare non fuerit. etc. Similiter secunda pars in qua agit de preambulo ad baptismum christi. quod quidem fuit baptismus iohannis. habet tres partes. In prima magister determinat de utilitate sive ad quid fuit. In secunda vero de eius institutione sive denominatione ibi. Sed queritur quare dicitur de baptismus iohannis. In tertia vero agit de forma. videlicet sive de variatione ibi. Dic considerandum est si baptisari. etc.

Dois dicitur est. qz nihil ibi gerebat qd no ageret. hō. Cōtra. Uidef qz rō illa nulla sit. qz dicitur euāgelū hoīs. vt Job. 7. marth. 7. ramē in euāgelio aliqd agit qd non agit hō. Si dicas qz euāgelū dicitur nunciū. 7 dicit qd exē. rius. 7 hō est ipi nunciātis nō tñ mādāt. Obijcūt dē dō. cōtra qd dicitur cōtra. 7 tamen vt dicit Aug. so lus dō dicitur in 4. dōm qz dō. cōtra dicit petri. nō qz petrus totum agat effectiue quod ibi fit. s; qz nihil ibi fit qd petrus nō faciat. vel effectiue sicut verbū eptē. rūs. vel dispositiue sic ē eruditio interior. melius em docet bonus clericus q malus. **B**aptismus aut iohannis in nomine uenturi tradebatur. Contra. Uideatur hoc falsus qz iohannes sciebat iam xpm uenisse cum baptizauit ipm. qz nō in nomine uenturi. s; ei qd uenit post baptizauit. vel baptizare debuit. **H**ierō. dōm qz dominus uenisse dicit qm ad assum-

a deo erat. 7 baptismus ille a deo erat nō ab hoīe. s; hoīs dicitur ē qz nihil ibi gerebat qd nō ageret hō. Si dō qrit an sacm fuerit. Sat pcedi ex eo sensa q legalia signa dicuntur sacra. Significabat ei baptismus iohannis eē rē sacri. s; baptismus xpi. qz nō tñ est pnie s; 7 remissiois pctōz.

De forma. ysu. 7 variatōe baptismi iohannis. 7 dicitur baptizati a iohē itēz baptizati sūt baptismus xpi. 7 qz forma dōzorum ysus sit iohēs. Illi q baptizati sūt a iohē. nesciētes s; s; esse. ac spem ponētes in illi baptismus postea baptizati sūt baptismus xpi. Baptismus aut iohannis in nomine uenturi tradebat. **H**ierō. sup Joē. Qui dicit se in xpm credere 7 nō credit in s; nō dū h; claros oculos. **U**bi baptizati a iohē in nomine uenturi. i. dñi ihu dixerūt. s; neq; si s; est. aut

Si fuerit sacramentū baptismi ali.

Hierō

Act. xix

Ad intelligentiā huius distinctionis s; duo q determinat mgr. duo pncipalit' qrunf. Primo de institutione sacramentoz qm ad primam ptem. Quāto uero ad scōdam qritur de baptismus iohannis. Circa p̄mū qrunf tria. Primo qritur utrum omne tēpus fuerit idoneū ad institutionē sacramentoz. Secundo utrum in diuersis tēpibus debuerūt diuersa institui. Tertio utrum in tēpē gratie debuerūt institui unū vel plura.

Questio

Omne tempus fuerit idoneū ad institutionē sacramentoz ostendit. Et pmo de tēpē nature. qz tunc institutum est sacramentū mrimonij. qz si h; inter alia sacra min' ē effectiua. vt qz in illo tēpē debuerūt alia multo mag' institui. Si dicas qz ysus mrimonij illi tēpē congruebat. qz erat nō in remediū s; in officiū. S; alia instituta sunt in medietate. 7 iō nō ante lapsum. Cōtra dō simul cū dedit angelū. dedit penam siue ignē. vt ibi si peccaret puniretur. quia eius peccatū est irremediabile. qz parti ratione nō cū dedit hoīem cuius erat peccare remediabilif. debuit instituire medicinā. **H**ic mgr dicit dist. pcedent. qz sacramentoz ysus est ad humiliatiōē. exercitatio. nem. 7 eruditiōē. que nō tñ ueniūt ego s; etiā sano. **H**ic qz tempus legis nature post lapsum fuerit conueniens. uidet. qz boni 7 sapientis medici est medicinā vsq; ad indigentā differre. 7 cū adest indigentia ipsam

ptionē carnis. tū qz nō dū erat manifestat. baptizabat em in noīe uenturi de futuro. 7 ideo quādo dominus cepit p mirabilia manifestare. baptismus ei debuit cessare. Unde 7 ioh. in carcere existens uolēs oq̄dēre discipulis suis suam ministeriū impletū esse. 7 baptismū cessat se. misit eos ad christuz. marci. xi. Tu es qd uenturus es. vt per sba domini cognoscant discipuli uenisse illū in cuius nomie baptizauerat iohannes. 7 iō cū iaz amplius nō debebat dici uenturus. sacramentū eius cessat. Et hec est ratio quare iohannes magis baptizauit in nomine uenturi christi. vt ostenderet baptismus suum ad rps esse. Nam rps semper per christus est. sed nō semper uenturus est. 7 ideo baptismus ebsi quod debuit semper durare. fuit in nomine christi vel trinitatis sed baptismus iohannis nomine uenturi.

diuini iterū baptizabant. imo uerz baptismus accipiebāt. Illi dō q spem nō posuerūt in baptismus iohannis. 7 p̄ez 7 filii 7 s; f; credebāt. nō baptizati fuerūt. s; impositōe manū ab aptis su per eos facta s; f; receperūt. Alij dō q nō ita credebāt. baptizati sunt baptismus xpi vt p̄dictū est **U**bi hiero. Quis s; nesciebant cū baptismū a iohē acceperūt itēz baptizati sūt baptismus xpi vt p̄dictū ē. ne qz ex iudeis uel gētib; putaret aquā sine s; ad salutē posse sufficere. De h; etiā **A**mb. in li. de s; ait. Quidā ne gaueūt se scire s; cū baptizatos se dicerēt baptismus iohannis. q ad ueniētis ihu non i suo baptizauit noīe. Isti qz nec i xpi noīe nec cū fide s; baptizati fuerāt nō poruerunt accipere baptismus sacm. Baptizati sunt qz noīe xpi nec iteratū est in his baptismus sed nouatum.

Hierō in epi. d vni us yxous viro.

Amb. li. de spūscō

offerre. ergo si rps legis nature fuit tale. tūc sine dilatiōe 7 anticipatiōe debuit sacramēta instituire. Item qz tempus legis scripte fuerit magis idoneū. vt qz sacramēta nō iō sunt p̄cepta quia bona. sed ideo bona qz p̄cepta 7 instituta. sed talia p̄cepta maxime eueniūt legi scripte nō euāgelio vel nature. qm sūt leges morales. s; 7 sacramentoz institutio. Sed qz tempus legis euāgelice fuerit conueniens uideret. quia sacramēta sūt medicine. sed illud tempus maxime illoz institutiōni conuenit in quo aduenit medicus. 7 itēz sunt uasa gratie. ergo illi tēpē congruūt qd ē tempus gratie. **C**ōtra. Qz nō cōgruerint tēpē nature instituire. ostendit. qz qui sperat resurgere facilius dimittit se cadere. qz si pmo homini eēt remedia para. dāra esset ei occasio peccandi. ergo si sacramēta debent esse uia ad resurgendū non ad cadendū. nō debuerūt illo tēpē institui. **I**tem qz nec tēpē legis nature uidet. qz tēpē illo solū cūcurrat ius naturale. sed ea que dicitur ius naturale sunt de se bona sūt etiā imobilia. qz si sacramēta nō sūt talia. nō ueniūt illi tēpē. **S**z qz nec tēpē legis scripte. qz lex scripta dāta est in onus 7 ad uincendū de impotētia. vt dicit Dugo. qz si sacramēta sūt medicine reparātes frutem. nullatenus ueniunt legi scripte. **H**ic qz non legi euāgelice. uidet. qz hec lex est eluminatiua figurarū 7 signoz. um qz agrē p̄dicat ueritatē. ergo si sacramēta sunt figu

maior. Preterea et si fides sit eade[m] in hec est dignior. et ad amant[er] efficacior. q[ui]a apertius credim[us] q[uam] antiq[ua]. et fides de passione ita preterita et soluta facta magis ad amandum incitat q[uam] p[ro]missa. id est de merito fidei et merito passio[n]is ita preterita maior[iter] et soluta factis efficaciora. Et rursus. q[ui]a si des est exp[er]tior. facta sunt evidetiora. Sed fides exp[er]ta remanet eade[m]. q[ui]a ratio credendi eadem. S[ed] sacramenta alia. quia signa sunt alia. et signa no[n] mutant q[ui]ntum ad signatum. sed q[ui]ntum ad specie[m] signante[m].

Questio

De numero sacramentor[um] ip[s]is eu[an]gelij. Et q[uod] debuerit esse vna sola. v[er]o q[ui]a iugum eu[an]gelicu[m] est iugum suavitatis et onus leuitatis. s[ed] leuit[er] est obseruare vnu[m] sacramentu[m] q[uod] plura. q[ui]a cu[m] de v[er]itate oim[niu]m sacro[rum] potuerit dare vni. v[er]o q[uod] vnu[m] debuerit esse. It[em] q[uod] cetera p[re]ter vnu[m] sup[er]fluu[m] v[er]o q[ui]a in sacro vno q[uod] est eucharistia signat passio[n]e[m] a q[ua] efficitur habit[us] o[mn]ia sacra. Et rursus in illo sacro p[re]ter x[ristu]m i quo est o[mn]is g[ra]tie plenitudo. q[ui] v[er]o ip[s]u[m] solu[m] possit o[mn]ia efficiere ad q[ui] sunt alia instituta. It[em] v[er]o q[uod] vnu[m] solu[m] faciat q[uod] o[mn]ia alia facit. baptis[m]u[m] e[ss]e[m] delet o[mn]em culpa[m]. delet etiam o[mn]em pena[m] culpe debita[m]. q[ui]a statim euolat[ur] baptizatus si moreret. It[em] baptis[m]u[s] dat g[ra]m q[ua] sanat animam et habitat o[mn]es pot[er]tias. sed ad aliud no[n] sunt o[mn]ia sacra. q[ui]a sufficit baptis[m]u[s]. Q[uod] aut[em] debuerit esse plura v[er]o q[ui]a sicut dicitur dist[inct]e p[re]cedit. p[ro]p[ter] p[er]i vultu[m]. sacro[rum] remedia deo instituit. Et dicit Hiero[n]imus. no[n] sanat oculu[m] q[uod] sanat calca[n]tu[m]. cu[m] g[ra]t[ia] diuersa s[un]t vulnera. g[ra]t[ia] diuersa debet esse remedia. g[ra]t[ia] sacra plura. It[em] sacra no[n] s[un]t sanata s[ed] etia[m] signant q[ui]a si signatio est ex institutio[n]e. et q[uod] ad multa instituit ad signandu[m] est multiplex et dubiu[m]. g[ra]t[ia] si vnu[m] sacra[m] h[ab]et plures efficacias. et plures signationes. duceret in dubitatio[n]e no[n] in cognitione. It[em] necesse est q[uod] sacra[m] exp[er]tam habeat similitudine[m]. s[ed] no[n] inuenit sp[eci]es visibiles q[ua] habeat similitudine[m] exp[er]tam cu[m] o[mn]ib[us] effectib[us]. g[ra]t[ia] necesse est esse plures. Superposito g[ra]t[ia] plura. q[ui]a q[ui]e t[em]p[or]e. v[er]o q[ui]a cu[m] duo s[un]t vulnera t[em]p[or]e. p[er]ne et culpe. v[er]o q[uod] debuerit esse duo sacramenta. Si dicas q[uod] pena et culpa multiplicant p[ro] differentias. Contra. t[em]p[or]e erunt plura q[ui]a. v[er]o q[ui]a genera peccato[rum] plura sunt q[ui]a. v[er]o q[ui]a p[er]ne sunt multe sicut irregularitas. et corruptio circa gustu[m] et circa tactu[m]. circa q[ui] no[n] sunt sacra. It[em] sacra eu[an]gelij se h[ab]ent ex additio[n]e ad sacra legis scripte sicut illa ad sacramenta q[ui] sunt in lege nature. g[ra]t[ia] cu[m] plura sint sacra in lege scripta. g[ra]t[ia] in lege nature. plura debent esse in eu[an]gelio q[ui]a in lege.

18 necesse e[st] esse plura sacra. Plura q[ui]dem. q[ui]a sunt ad exercitand[u]m. vnu[m] e[ss]e[m] generaret fastidiu[m]. Plura etia[m]. q[ui]a sunt ad erudiendu[m]. vnu[m] ei generaret ambiguitate[m]. S[ed] septem sunt et no[n] plura. q[ui]a sunt ad medicandu[m]. q[ui]a medicina respicit vulnera q[ui] sanat. et sanado vulnera adiuuat virtutes. et adiuuado virtutes munitur et armant p[ro]ta infirmitates. Sedm[od]o g[ra]t[ia] sacra sanant infirmitate[m]. numer[us] eor[um] accipit sic. Quia est infirmitas culpe et p[er]ne. Infirmetas culpe in generali est peccatu[m] originale. p[ro]ta quod e[st] baptis[m]u[s]. et p[er]ne actuale mortale p[ro]ta q[uod] est penitencia. et p[er]ne ventale q[uod] est extrema vnctio. P[er]ne aut[em] infirmitas est q[ui]druplex. s[ed] igno[r]antia. q[ui]a est ordo. in quo potestas tradit discernendi. Sec[un]da est impotentia. q[ui]a est firmatio. Tercia est malicia. q[ui]a est eucharistia. Quarta est cupiscencia. q[ui]a est m[un]ionu[m]. Sed q[ui]a sacra sunt in adiutoriu[m] virtutu[m] accipit numerus sic. Quia in adiutoriu[m] fidei. sic est baptis[m]u[s] q[ui] est ianua sacramentor[um]. sicut fides virtutu[m]. It[em] in auxiliu[m] sp[eci]e vnctio extrema. In auxiliu[m] charitatis. eucharistia que vnit et incorp[or]at. In auxiliu[m] prudentie. ordo. In auxilium

iusiurie. penitencia. In auxiliu[m] sp[eci]e imo[n]itum. In auxiliu[m] fortitudinis. firmatio. Sedm[od]o q[ui]a sacramenta sunt armature ecclesie militantis sumuntur similitudo numer[us] si. quia sicut dicitur Lan[ct]i. v[er]o ip[s]a est terribilis v[er]o castro[rum] actus ordinat[ur]. Terribilis. q[ui]a munitur. et fortis. et h[ab]et p[ro]firmatione[m]. Actus. q[ui]a vnctio et vnctio et hoc p[er] eucharistia[m]. Ordinata p[ro] ordine. Hec actus variabilis est tanq[ua]m in hac vita p[er]sistens. v[er]o ex ea aliq[ui] subtrahunt p[ro] morte. aliq[ui] p[er]sternunt p[ro] culpa. id necessarium est sacramentu[m] ad plene[m] multiplicanda[m] ad diuinum cultu[m]. et h[ab]et matrimoniu[m]. Necessariu[m] est ad resurgendu[m] post lapsu[m]. et hoc e[st] penitencia. In hac aut[em] sola actus sal[us] est. Un[de] in eam ingredit[ur] homo v[er]o p[ro]clit. ex ea in morte egreditur v[er]o coronat[us]. sed nullus recipitur ad pugnam nisi habeat signu[m] et arma x[risti]. id necessariu[m] est sacramentum in q[ui] hec confertur. v[er]o baptis[m]u[s]. et hic est ianua intransitum. It[em] ex hac actus nullus egredit[ur] nisi habeat p[ro]gnis et vnctio[n]e[m]. s[ed] in cui[us] signatione[m] est vnctio extrinseca. que est sacramentu[m] extrinsecu[m]. Et sic patet q[uod] t[em]p[or]e s[un]t septem. siue p[ro]siderent v[er]o medicamenta. siue v[er]o adiumenta. siue v[er]o arma. Ad illud ergo quod obijciatur q[uod] deberet esse vnum p[ro]pter facilitate[m]. d[omi]n[u]s q[uod] opus diuinu[m] debet habere facilitate[m] in signu[m] potentie. debet habere et congruitate[m] in signu[m] sapientie. debet etia[m] habere vilitate[m] in signu[m] bonitatis. Quia ergo licet via factio[rum] existeret in vno. tamen q[ui]a no[n] ita congrua v[er]o in pluribus. ideo fuerunt plura. Ad illud quod obijciatur de efficacia eucharistie. d[omi]n[u]s q[uod] si in eucharistia significatur passio. et continet x[ristu]m in quo est gratie plenitudo. no[n] tamen signatur passio s[ed] om[n]e suu[m] effecti. nec p[ro]tinetur gratie plenitudo ad om[n]e[m] gratia[m] effundenda[m] sed specialiter ad effecti[m] cibato[rum]. Ad illud q[uod] obijciatur de baptis[m]o. d[omi]n[u]s q[uod] baptis[m]us directe est contra originale. vnde no[n] est iterabile. sed vulnera peccato[rum] sunt iterabilia. Item si absoluat a pena satisfactionis no[n] tamen a pena que est sequela culpe. et contra has penas sunt sacramenta. quia no[n] sunt t[em]p[or]e in dimissionem culpe. et ideo no[n] sufficit. Q[uod] aut[em] obijciat q[uod] debent esse duo t[em]p[or]e contra duo. s[ed] pena et culpa patet responsio. no[n] entis est standum in p[ri]mis differentijs que sunt pena et culpa quia nimis sunt generales. nec descendendu[m] est ad speciales. sed in eis que vniuocacione[m] habent. v[er]o pura originale ad om[n]ia originalia. et mortale ad mortalia. et veniale ad ventalia. Similiter no[n] in differentijs p[er]ne. s[ed] in p[ri]ncipali q[ui] sunt ratio ducendi in culpa. Et sic p[ro] de irregularitate. sicut de appetitu gule. q[ui]a sine peccato pot[er]t esse in se nisi de ordine p[ri]ncipiu[m] desiderium. sed cupia carnis s[ed] manet inordinata nisi ordinet[ur]. Ad vltimu[m] d[omi]n[u]s q[uod] sacra legis scripte addit sup[er] sacra legis nature q[ui] ad certitudine[m] signatio[n]is. et difficultate[m] oneris. id sunt evidetiora et plura. S[ed] sacramenta eu[an]gelij addit sup[er] sacramenta legis scripte q[ui] ad exp[er]tione[m] et efficaciaz. et munitur oneris duriciam. ideo sunt evidetiora et efficaciora. sed tamen pauco[rum].

19
20
21
22
23
Consequenter q[ui]ntum ad sedam p[re]ter dicitur q[ui]a de baptisimo ioh[ann]is. Et circa h[oc] q[ui]ntum tria. Primo q[ui]a si fuerit ioh[ann]is baptis[m]u[s] instituit. Sec[un]do ad q[uod] fuerit instituit. Tertio q[ui]a ex v[er]o ip[s]o siue efficaciaz.

Questio

1 Q[uod] fuerit a deo instituit. videtur. q[ui]a ille e[st] institutor rei qui iubet rem fieri et cuius auctoritate fit. sed ioh[ann]es auctoritate d[omi]ni et mandato baptizabat. vnde Job. i. Qui misit me baptizare. ille mihi dicit. ergo ioh[ann]es a domino missus erat ad baptizandum. g[ra]t[ia] r[ati]o. Item ba

teriori fuit integrum sacramentum. Item hoc videtur auctori-
tate Hiero. et magistri. Dicit enim Hiero. super Jo. Bap-
tizari a Iohanne nomine veteri. quia dixerunt. neque si spūsa-
ctus est auditum. neque baptizati sunt. sed hec est ratio. quod non cog-
noscebatur spūsa-ctus. sed si hec est causa recta. oppositum est cau-
sa oppositi. sed si baptizati erant et fidei trinitatis habebant.
non erant rebaptizandi. **I**tem hoc videtur auctore scripturę.
quod actum. viij. dicit de samaritanis. quod baptizati erant in nomine
dñi iesu. et tñ imponēbant manū sup eos. et apli non facie-
bāt aliud nisi imponere manus in nomine dñi iesu. Sed tñ
quod. aut baptismus ille fuit xpi. aut iohannis quod baptiza-
ti erant. Non xpi. ut patet per textum. Non spūsa-cti. nōdum et
in quęquē illorum. **I**tem Aug. assignat generale dif-
ferentia inter baptismum iohannis et baptismum xpi dicens. Ba-
ptizavit iudas et rebaptizatum non est. baptizavit iohan-
nes et rebaptizatum est. generaliter oēs erant rebaptizandi.
Item rōne videtur. quod sicut dicitur est. baptismus iohannis assue-
faciebat et dirigebat ad baptismum xpi. Tñ ipse iohannes
dicebat. Ego baptizo vos aqua. ille baptizabit vos spi-
ritu sacro. ergo si frustra assuefecit aliquis ad faciendum
aliud quod non facit. frustra baptizati sunt baptismum Jo-
hannis nisi baptizarent etiam baptismum xpi. Item imposi-
tio manū habebat locum facti confirmatio. sed confirmatio
nisi baptismum presupponit factum baptismum. et alius non valet
nisi baptismus. sed si nōdum habebat plenum factum baptismum
nihil faciebat confirmatio sicut impositio manū eius. Item
in baptismum imprimatur character qui est fundamentum ordinis
et aliorum sacramentorum. sed character non imponebatur in ba-
ptismo. nec in impositione manū. quod non habebat cum
illo aliquā similitudine ergo tales qui carerent caracte-
re. ergo nunquam eis valerent alia sacramenta. **R**atio dñm
quod duplex fuit sup hoc opinio. Unius quod baptizati ba-
ptismo iohannis. si non habebant fidem trinitatis. rebap-
tizandi erant. Si autem habebant fidem trinitatis non opor-
tebat eos rebaptizari. sed sufficiebat manus imponi.
Et ratio huius positiois fuit quod quia tales habebant ab-
lutionem exteriori. et habebant fidem trinitatis qua interi-
insigniebant tanquam caractere. habebant spiritum sanctum

per impositionem manū. et ideo tales non erant rebaptizandi.
Nec autem opinio roboratur per auctoritatem. quia
Actum. viij. non sunt rebaptizati. et. sunt rebaptizati.
et ideo nec generaliter asserunt nec negant. sed distinguunt
ad sustinendum hanc opinionem. et dicunt quod tempore illo
impositio manū plus valebat quam confirmatio.
dabat enim baptismum fluminis. Huius opinionis fuit
magister et alij qui eam sustinent. Alia opinio est quod om-
nes sunt rebaptizandi. quia ille baptismus. solum as-
suefaciebat non regenerabat. et impositio manū non ca-
racterificabat animam. et ista est communis opinio moder-
norum magistrorum. **E**rgo obijciatur quod erat ablutio
exterior. et interior. dñm quod non quecumque ablutio exterior
est sacramentum. sed in qua imprimatur character qui sem-
per manet. et talis non fuit in baptismum. ideo patet il-
lud. **A**d aliud Hiero. dñm quod non vult ibi tagere cau-
sam rebaptizationis. sed insufficientiam fidei in altera
personarum. et hoc patet si inspiciantur antecedentia
et sequentia. **A**d aliud dñm quod samaritani baptizati
erant a philippo baptismum chasti sicut innuit glo. **E**t
quod dicitur quod non receperunt spiritum sanctum. intelligitur vi-
sibiliter. quia ille non erat philippus apostolus sed disci-
pulus. et ideo baptizare potuit predicare. sed non manus
imponere ad dandum spiritum sanctum visibiliter. Unde
glo. actum. viij. super illud. miserunt ad illos petrum et
iohannem. philippum qui samarie euangelizabat vnius de
viij. erat. Si enim apostolus esset. manus imponere pos-
set quod solis episcopis conuenit. et ita patet quod hec opi-
nio que dicit quod non erant omnes rebaptizandi non habet
fulcrum ex scriptura. nec ex auctoritate euidenti. nec
etiam habet auctoritatem cogentem. Alia vero opinio au-
toritatem habet. sed quod omnes sunt rebaptizandi. sicut
patet Actum. x. et non est ratio quia defectum haberet su-
dei. quantumcumque enim aliquis est infidelis non est rebap-
tizandus sed crudelidus. ergo hec erat ratio. sed quia
ille baptismus non computabatur pro sacramento. **E**t
habet auctoritatem a sanctis. Augustinus enim dicit su-
per Iohannem omel. v. qui baptizati sunt baptismum ioh-
annis non est sufficit. baptizati enim sunt baptismum christi.
Item beda ad hoc. Iohannes baptizabat ut ad bap-
tismum xpi dirigeret. **A**d hoc facit glo. sup illud Ioh. ij.
carbecumis. et hec sup habita est. Rōne etiam hęc. per cara-
cterem qui imprimatur. quod baptismus xpi erat inanus factorum
et postremo quod assuefactorum erat. frustra erat. quod yana est
assuefactio ubi non cōsequitur illud ad quod est. Hinc ergo opi-
nioni tanquam securiori et rectori assensum credo.

Dist. iiij. de baptismum quod ad ipsum factum per se.

Dist. hec videndum est quid sit baptismum. et. De
terminatis pambulis ad facta. in hac parte de-
terminat magister de sacris sigillarum. et hęc hec
ps septem pres. fm. viij. sacra. In prima determinat de bap-
tismo. In secunda de confirmatio. infra. dist. viij. Nūc de sac-
ramento confirmatio. In tertia de sacro eucharistie. infra
di. viij. **P**rima pars baptismum et confirmatio. In quarta de pe-
nitentia. infra. dist. xiiij. Post hec de penitentia agendum est.
In quinta de extrema unctio. infra. dist. xxiij. **D**icit primus
sa est aliud sacramentum. In sexta de ordine. infra. distinctio. xxiij.
Nūc ad considerationem sacre ordinaris. In septima de
matrimonio. infra. distinctio. xxvij. Cum alia sacramenta
post peccatum. **P**rima pars in qua determinat de
baptismo habet duas. In prima determinat de bap-
tismo quod ad ipsum factum. In secunda quod ad sacramen-

alia. et incipit ps illa. infra. di. vij. circa medium ibi. **P**o-
ro cūcti ad baptismum venientes. **E**t quoniam factum baptismum
per considerationem in se. et per comparisonem ad dātes et recipientes. id
ps ista hęc tres. In prima agit de baptismum per se. In secun-
da per comparisonem ad recipientes. infra. di. iij. **D**icit di-
cedū. In tertia per comparisonem ad dātes. infra. di. v. **P**ri-
ma sciedū est factum baptismum. **P**rima pars continet per-
sentem dist. et diuiditur in duas pres. In prima agit de
baptismo quod ad eius quod dicitur siue integritate. In se-
cunda quod ad eius institutionem. ibi. **D**e institutione bap-
tismi quādo cepit. **P**rima ps habet duas. In prima ostē-
dit quod ad esse baptismum concurrunt verbum et clemētū. In
secunda vero determinat quod sit illud verbū. ibi. **S**ed
quod est illud verbum. **E**t illa pars habet duas. In pri-
ma determinat veritatem. In secunda vero soluit dubi-
tationem ibi. **D**icit queritur an baptismus sit verus.
Subdiuisio huius partis patet in littera.